

se *svučí* često upotrebljava za obje radnje i, prema primjerima iz rječnika, on znači: svučí odijelo, odjeću, haljine, obuću i što slično.

Sve ove potvrde iz suvremenih rječnika i starijih i novijih književnih djela govore nam o značenjskim poljima ovih dvaju glagola. Prema tome možemo reći da ćemo sve ono što se razumijeva pod *odjećom* - *obući*, *odjeti*, a ono što se razumijeva pod *obućom* (ubrojimo ovdje i čarape) - *obuti*.

Ali jezik se stalno mijenja i stvara nove mogućnosti upotrebe. Jezična praksa svakidašnjeg govora sve više zatire značenje glagola *obuti* upotrebljavajući glagol *obučí* i za radnju oblačenja i za radnju obuvanja, pa sve češće čujemo da *oblačímo* šešir, kaput, rukavice, čarape, cipele.

Mislím da ovakvu jezičnu praksu ne bi trebalo slijediti. Razgraničavanjem značenja ovih dvaju glagola bit ćemo ekonomičniji i obavjesniji ako nam: *obuci se!* znači jedno, a *obuj se*, drugo.

Vesna Zečević

HRVATSKO PRIMORJE, SJEVERNI JADRAN, KVARNER itd.

Nakon oslobođenja proširila je nova Jugoslavija svoj posjed i na moru na sjeverozapadu, i podjela zemlje doživjela je nove granice. Tako je SR Slovenija dobila pristup na more i taj odsjek od Sv. Jerneja do ušća Dragonje nazvan je Slovensko primorje. Bivše Crnogorsko primorje iz vremena Zetske hanovine (od Luštica do Bojane), formiranjem SR Crne Gore u novoj Jugoslaviji proširilo je svoj naziv na cio opseg od Oštrog rta u Boki kotorskoj do ušća Bojane i ono je nazvano Crnogorskim primorjem. Ova dva neologizma, Slovensko primorje i Crnogorsko primorje, ušla su lako u terminologiju i u opću narodnu upotrebu.

Ostalo je međutim i dalje neriješeno jedino pitanje naziva ostalog, najvećeg dijela naše obale, primorskog lica SR Hrvatske, iako geografi nastoje fiksirati novo nazivlje, pa se i danas još često upotrebljavaju konfuzno ili zlonamjerno razna imena. Tako se Istarsko primorje često ne navodi kao o-

balni pojas Hrvatske, dok se 42 km slovenskog dijela te iste Istre, što je sasvim razumljivo, redovito naziva Slovenskim primorjem. Samo se za istočni dio Istre i odnosno more upotrebljava naziv Liburnijska obala, odnosno more, što je povijesni naziv (taj obalni kraj bio je sijelo vrsnih pomoraca, a i jedan tip rimske galije imao je naziv liburna). Sav ostali dio hrvatske obale od Plomina, odnosno od Preluka do ulaza u Boku kotorsku naziva se kojekako, tako sjeverni dio Hrvatsko primorje, Sjeverni Jadran, Kvarner, a niži dio: Srednji Jadran, Dalmatinska obala, Dalmatinsko primorje itd.

Na stručnim skupovima već se bilo pojavilo ovo pitanje i rečeno je da je neophodno potreban sastanak stručnjaka, koji bi mogao utvrditi i predložiti nazivlje za ovaj hrvatski, dotada toponomastički nediferencirani kraj ili barem ne potpuno prihvaćene terminologije i granica užih područja. Osobito je istaknuto da se još i danas, nakon više od 20 godina, čak u mnogim knjigama koje se izdaju u SR Hrvatskoj, donose kriva ili netačna imena za jadranski pojas, što izaziva nerazpoloženje i proteste.

Svakako da velika razvedenost ovog hrvatskog prostora na Jadranu, razgranatost lučkog sistema, povijesni razvoj i uloga pojedinih obalnih odsjeka u današnjoj ekonomici zemlje, otežavaju jedan opći naziv bez detaljnijeg obilježja. Sasvim je međutim logično, da bi se, analogno prema Slovenskom primorju i Crnogorskom primorju, moralo cjelokupno primorje SR Hrvatske nazivati nikako drukčije nego Hrvatskim primorjem (u mnogim školskim udžbenicima tako se već i obilježava). Međutim navedeni razlozi velike prostornosti ovog primorja i svi spomenuti problemi tražit će da se ovaj veliki prostor podijeli na subregije radi lakšeg razumijevanja. Tako bi se cjelokupno Hrvatsko primorje podijelilo na odgovarajuće obale i mora (što se također u pojedinim školskim udžbenicima već i provodi). Za najsjeverniji, istarski dio jadranskog primorja, trebalo bi definitivno utvrditi naziv Istarska obala (ili Istarsko primorje). Naziv obala predlaže se da bi se kod zajedničke upotrebe glavnog i subregijskog naziva izbjegla dvostruka

upotreba istog termina (ne Hrvatsko primorje – Istarsko primorje, nego Hrvatsko primorje – Istarska obala). Zatim bi došao Kvarner (ili Kvarnersko primorje), pa Sjeverna Dalmacija, Srednja Dalmacija i Južna Dalmacija.

Prva bi subregija išla od ušća Dragonje do granice bivšeg kotara Pula prema Rijeci (Plomin). Naime, podjela Hrvatskoga primorja na subregije trebala bi se u načelu poklapati s političkom podjelom Hrvatske na općine i bivše kotare kao što se veća podjela osniva na republičkim granicama. Liburnijska obala i more moglo bi se nastaviti kao mikroregija u sastavu Kvarnera (općina Opatija). Dalje od Preluka Kvarner (Kvarnersko primorje) trebalo bi da seže do južne granice bivšeg riječkog kotara u Velebitskom kanalu (uključujući Karlobag, koji se referendumom izjasnio za Senj, te odgovarajuće otočne općine Krk, Mali Lošinj, Rab i Pag. Sjeverna Dalmacija bi obuhvaćala odavde do rta Ploče, obuhvaćajući primorski pojas općina Obrovac, Benkovac, Zadar, Biograd i Šibenik. Srednja Dalmacija odatle do granice dubrovačke općine (općine Trogir, Split, Omiš, Makarska, Metković te otočne općine Brač, Hvar i Vis. Konačno Južna Dalmacija obuhvaćala bi općine Dubrovnik, Korčulu i Lastovo. Dakle do Oštrog rta na ulazu u Boku kotorsku, odakle počinje Crnogorsko primorje.

Pitanje Južne Dalmacije možda je najosjetljivije i moglo bi izazvati najživlju raspravu. Ono ne odgovara povijesnim granicama duljeg perioda. Nekad je južna Dalmacija sezala mnogo dalje, a sam dubrovački prostor je povijesno bio jedan od najznačajnijih i najosjetljivijih itd., ali se možda ovaj predloženi naziv najviše poklapa sa sadašnjim stanjem. Uopće možda će ova nomenklatura i granice izazvati razna drukčija mišljenja, no kad smo bez pogovora primili nova imena za Slovensko primorje i Crnogorsko primorje, štaviše, smatramo ih logičnim, onda mislimo da ni ovo nazivlje na Hrvatskom primorju, svakako na razumnim i suvremenim postavkama osnovanim prijedlozima, ne bi smjela izazvati oštra protivljenja. Predloženo ili slično nazivlje već se pojavilo u nekim udžbenicima, no nije

izneseno pred širu javnost zbog eventualne rasprave. Možda će se pojaviti neki povijesni, ekonomski, toponomastički ili neki drugi razlog koji bi mogao izazvati prigovor, no mislim da to ne bi smjelo biti presudno. Problem nazivlja hrvatske obale ne smije i dalje ostati anonimn i konfuzan, on mora biti stručno utvrđen i ozakonjen. Jedno regionalno, službeno izdanje to bi riješilo i, nadamo se, zauvijek spriječilo netačna i često zlonamjerna nazivanja hrvatskog primorskog i pomorskog prostora.

Otokar Lahman

POSTANAK SUGLASNIČKOG SKUPA ŠT U MJESNOM NAZIVU PRIMOSTEN

Stjepan Ivšić u bilješci svog članka »Neki hiperštokavizmi« kaže ovo: »Ako je u dalmatinskom mjesnom imenu *Primošten* (na moru na jugu od Šibenika) doista particip pas. od *premostiti*, kako se nagađa u ARj., onda se u njemu održalo staro št samo po tome, što se njegova sveza sa *premostiti* zadržala.«¹

Iako u našoj toponomastici nema tako čistih analogija premostiti: premostjen – premošćen – premošten, nego samo tipa Ogradenica (: ograden-ica), Mošćenice (: mošćen-ice) itd., ipak treba dopustiti kao jedino moguće objašnjenje da u posebnim prilikama, prema posebnoj zgodi nastaju i posebni mjesni nazivi.

Primošten se najprije zvao *Peninsula Diomedis*, dakle već je bio poluotok. Ime mu dadeše Grci vjerojatno u doba svojih naseobina, i to po Diomedu, grčkom junaku pod Trojom. Tako su se zvali Tremiti i otoci u Berinškom tjesnacu. Latinski mu je naziv *Caput Cista*, što znači *gola glava*, po svoj prilici stoga što je s otvorene morske strane bio gol.² Talijanski naziv glasi *Capocesto*, po značenju kao i latinski.³

¹ Hrvatski jezik, Zagreb, 1939, br. 8–10, str. 166.

² K. Stošić, Sela šibenskoga kotara, Šibenik, 1941, str. 255.